

Dubbelsupinum i svenskan

Jerbić, Lorena

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:917827>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-21**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

ZAGREBS UNIVERSITET
FILOSOFISKA FAKULTETEN
INSTITUTIONEN FÖR SKANDINAVISTIK

Lorena Jerbić

Dubbelsupinum i svenskan

Masteruppsats

Handledare:

Goranka Antunović, fil dr

Ante Petrović

Zagreb, juli 2024

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Tidigare beskrivningar av dubbelsupinum	4
2.1 Dubbelsupinum i svenskan	4
2.2 Dubbelsupinum i övriga nordgermanska språk	7
2.3 Liknande konstruktioner i vissa andra språk	9
2.4 Avgränsningar av dubbelsupinum mot andra konstruktioner.....	10
2.5 Om fakticitet och aktionsart	12
3 Syfte och frågeställningar.....	16
4 Material och metod.....	16
5 Resultat.....	18
5.1 Dubbelsupinum och fakticitet.....	18
5.2 Dubbelsupinum och aktionsart	22
5.2.1 Avgränsad aktionsart	22
5.2.2 Oavgränsad aktionsart.....	24
5.3 Trippelsupinum.....	25
5.4 Dubbelsupinum i jämförelse med supinum + infinitiv	26
6 Diskussion	27
7 Avslutning	30
8 Litteraturförteckning	31
Förkortningar.....	33
Sammanfattning	34
Sažetak	35
Abstract	36

1 Inledning

Supinum är en infinit verbform som tillsammans med verbet *ha* bildar tempusen perfekt och pluskvamperfekt samt perfekt infinitiv (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 228). Om verbet i supinumformen tar ett annat verb som komplement, står det andra verbet i infinitivformen. Det är dock även möjligt att verbet i supinum följs av ett verb som, även det, står i supinumformen. Denna konstruktion heter därför dubbelsupinum och är illustrerad i (1)¹ (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 164; 1999c, 273; Wiklund 2021, 252).

(1) *Jag hade kunnat gått in i ensamheten.* (Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273)

Enligt Wiklund (2001, 305) och Ivars (2006, 20) finns det också belägg på trippelsupinum, det vill säga en konstruktion som består av tre verb i supinumformen i rad, som i följande exempel:

(2) *Han har länge velat kunnat sett på tv 3.* (Wiklund 2001, 305)

Bruket av dubbelsupinum har betraktats av språkvårdare som okorrekt och oacceptabelt sedan 1600-talet (Ljunggren 1934, 20), särskilt i skriftspråket (Språkriktighetsboken 2005, 320-321; Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273; Wiklund 2021, 252). Dubbelsupinum har brännmärkts eftersom det anses vara tautologiskt, för att det uttrycker tempus två gånger (Språkriktighetsboken 2005, 321), och ologiskt, på grund av att både hjälpverbet och det betydelsemässigt överordnade huvudverbet har samma form (ibid.).

Trots att dubbelsupinum stigmatiseras av språknormen, verkar det vara utspritt i vissa svenska dialekter. Det är en vanlig konstruktion i mellansvenska dialekter, där den enligt Nordberg (2001, 117-118) och Språkriktighetsboken (2005, 320) används oftare än den motsvarande standardvarianten supinum + infinitiv. Dubbelsupinums utbredning bekräftas också i Larssons (2014a) undersökning i konstruktionens grammatikalitetsbedömning. Larsson (ibid., 300) visar nämligen att dubbelsupinum accepteras av svensktalare i de flesta delar av Sverige, förutom i vissa områden i södra och norra Sverige. Dubbelsupinum används framförallt i talspråk, men kan också förekomma i skriftspråk i texter av olika genrer för att beteckna en informell och ledig stil (Nordberg 2001, 115-116; Språkriktighetsboken 2005, 320; Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273; Wiklund 2021, 252).

Vissa tidigare beskrivningar av konstruktionen har diskuterat om dubbelsupinum har semantiska egenskaper som skiljer det från den standardsvenska konstruktionen supinum + infinitiv. Dessa antaganden om dubbelsupinums möjliga betydelser har dock inte empiriskt

¹ De verbfraser som innehåller dubbelsupinum är markerade med fetstil i alla exempel.

undersökts. Syftet med den här uppsatsen är därför att försöka bekräfta eller motbevisa teser om dubbelsupinums användning genom en korpusbaserad undersökning.

Uppsatsens disposition är följande: I kapitel 2 ges en redogörelse för tidigare undersökningar av dubbelsupinum i svenska och övriga nordgermanska språk samt av liknande konstruktioner i vissa andra språk. Samma kapitel innehåller dessutom avgränsningar av dubbelsupinum gentemot några andra konstruktioner samt en redovisning av termer relevanta för dubbelsupinums analys. Undersökningens syfte och forskningsfrågor presenteras i kapitel 3, medan material och metod beskrivs i kapitel 4. Därefter presenteras analysen av resultaten i kapitel 5, vilket följs av diskussionen i kapitel 6. Till sist ges en avslutning med undersökningens slutsatser i kapitel 7.

2 Tidigare beskrivningar av dubbelsupinum

2.1 Dubbelsupinum i svenskan

Dubbelsupinum är en gammal konstruktion i svenskan (Språkriktighetsboken 2005, 320; Wiklund 2021, 254-255). Wiklund (2001, 308; 2021, 254) har undersökt dubbelsupinum ur ett historiskt perspektiv och analyserat förekomster av dubbelsupinums föregångare, dubbla particip, i texter från den äldre fornsvenska perioden till den yngre nysvenska perioden. Hon upptäcker att konstruktionen används redan i de yngre fornsvenska texterna (1375–1526) och blir vanligare under den äldre nysvenska perioden (1526–1732). Under de undersökta perioderna förekommer konstruktionen endast i irreella sammanhang för att uttrycka situationer som inte har hänt eller som är önskade (Wiklund 2001, 311; 2021, 254). Dubbla particip slutar användas i skriftspråket på 1700-talet, vilket enligt Wiklund (2001, 309; 2021, 254-255) beror på språknormeringen under den tiden. Hon antar dock att man ändå behöll konstruktionen i talspråket eftersom dubbelsupinum fortfarande finns idag (Wiklund 2021, 255).

Angående användningen av dubbelsupinum i modern svenska anger Språkriktighetsboken (2005, 321), Teleman, Hellberg och Andersson (1999c, 273) och Wiklund (2021, 253) att konstruktionen oftast innehåller ett modalt hjälpverb som förstaverb. Som de vanligaste förstaverben nämner de *böra*, *få*, *kunna* och *skola*, men de menar att dubbelsupinum också förekommer med andra hjälpverb, exempelvis *behöva*, *bruka*, *hinna*, *orka*, *råka*, *tänka*, *vilja* och *våga*. Nordberg (2001, 119) tillägger dessutom att vissa verb med *få* eller *inga* hjälpverbsegenskaper, till exempel *glömma* och *prova*, också kan ingå i dubbelsupinum som förstaverben. Det andra verbet i supinumformen betraktas som betydelsemässigt överordnat och

fungerar som huvudverb (Språkriktighetsboken 2005, 321). Båda supinumverbens aktioner är samtidiga (Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273).

Dubbelsupinum används fortfarande oftast i konstruktionen med *hade* i irreella sammanhang, det vill säga i de propositioner som uttrycker icke-faktiska aktioner som kunde ha inträffat under andra omständigheter, till exempel i (1) ovan (Språkriktighetsboken, 2005, 321; Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273; Wiklund, 2021, 252). I irreella propositioner förekommer dubbelsupinum även i konstruktionen med *skulle*, som i exempel (3). I denna verbfras utelämnas hjälp verbet *ha*, som också kan strykas i den motsvarande konstruktionen med supinum + infinitiv (Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 272; Wiklund, 2021, 253).

(3) ***Skulle du velat haft Steve Jobs som chef?*** (Wiklund 2021, 253)

Wiklund (2001, 313; 2021, 256-257) påpekar dessutom att konstruktionen idag också förekommer i reella sammanhang och anger en aktion som faktiskt har hänt, exempelvis i (4). På det sättet skiljer sig dubbelsupinum från den äldre användningen av dubbelt particip, som endast finns i irreella sammanhang (Wiklund 2001, 313; 2021, 257). Enligt Wiklund innebär det att dubbelsupinums användning har utvidgats.

(4) *Jag har haft studion i ca 2 år och **har hunnit köpt** in en hel del studioutrustning och material.* (Wiklund 2021, 256)

Dubbelsupinum har dessutom undersökts i vissa finlandssvenska dialekter av Ivars (2006, 17, 22), som analyserar 150 exempel på dubbelsupinum i tal- och skriftspråket. När det gäller de sammanhang i vilka dubbelsupinum förekommer, menar Ivars (ibid., 19) att dubbelsupinum i många träffar uppträder i irreella sammanhang, men att det även är vanligt i satser med faktisk betydelse.

Ivars (2006) ger dessutom en lista över de förstaverb som förekommer i dubbelsupinum i finlandssvenskan och hon påpekar vilka förstaverb som används i irreella eller reella sammanhang. Användningen av dubbelsupinum i irreella och faktiska kontexter beror enligt Ivars (ibid., 19) på vilket förstaverb som förekommer i konstruktionen. Hon menar nämligen att subjektorienterade² förstaverb, exempelvis *bruka*, *få* (med deontisk användning), *kunna* (med potentiell användning), *lova*, *råka*, *sluta*, *våga*, endast förekommer i satser med faktisk betydelse, medan subjektsautonoma verb, som *behöva*, *böra*, *få*, *kunna*, *läta* ('låta'), *måste*,

² Subjektorienterade verb tar ett subjekt som har en semantisk roll vid verbet, medan subjektsautonoma verbs subjekt inte har någon semantisk roll i relation till verbet (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 227).

används i de satser som uttrycker irreella situationer. Vissa verb, till exempel *börja*, *försöka*, *hinna* och *vilja*, förekommer dock i båda sammanhangen, vilket förklaras med att det inte finns någon klar gräns mellan subjektsautonoma och subjektsoorienterade verb (ibid.).

Ivars (2006, 19) indelning av förstaverben enligt subjektsoorientering stämmer dock inte fullständigt med Teleman, Hellberg och Anderssons klassificering (1999b, 509-511; 1999d, 282-283). Till skillnad från Ivars, kategoriserar de exempelvis de aktionella hjälpverben (som *bruka*, *råka*, *börja* och *sluta*) som vanligtvis subjektsautonoma. Trots att Ivars (2006, 22-28) menar att dessa verb är subjektsoorienterade, är det utifrån hennes exempel inte klart vilken roll verbens subjektsreferenter betecknar (se Ivars 2006, 22-28). Vidare kan vissa meningar ur hennes korpus tolkas på ett annat sätt. Hon menar exempelvis att deontiskt och subjektsoorienterat *få* bara förekommer i faktiska propositioner, men även de exempel hon ger med det verbet i irreella sammanhang kan tolkas som deontiska och subjektsoorienterade, som i (5), där subjektsreferenten kan analyseras som mottagare av tillåtelsen enligt Teleman, Hellberg och Anderssons klassificering (1999d, 294-296). Exempel som kan ha olika tolkningar finns dessutom med vissa andra förstaverb, som *kunna* och *måste* (se Ivars 2006, 22-28).

(5) *åm on sku a fa: kumi*

'om hon **skulle ha fått kommit**' (Ivars 2006, 23)

Vissa tidigare beskrivningar har berört vilka semantiska egenskaper dubbelsupinum har och om dubbelsupinum betydelsemässigt skiljer sig från konstruktionen med supinum + infinitiv. Wiklund (2001, 307; 2007, 20-24; 2021, 257, 259) påstår exempelvis att dubbelsupinum är semantiskt tomt därför att "det andra verbet blint efterapar formen hos det första verbet". Hon förespråkar inställningen att dubbelsupinum inte skapar någon annan betydelse än standardkonstruktionen med huvud verbet i infinitivformen eftersom den också kan användas i samma kontexter som dubbelsupinum utan att betydelsen ändras (Wiklund 2021, 255). Larsson (2014a, 305-306) anger däremot att dubbelsupinums tolkning beror på det syntaktiska sammanhanget och det geografiska område där det används. Hon instämmer delvis med Wiklund och menar att dubbelsupinum kan anses vara semantiskt tomt i vissa exempel, som när det anger faktiska propositioner. Eftersom dubbelsupinum vanligtvis förekommer i irreella kontexter, påpekar Larsson (ibid., 306) dock att det även är möjligt att dubbelsupinum i vissa språkvarianter markerar irreell fakticitet³.

³ Termen *fakticitet* förklaras i kapitel 2.4.

En annan möjlig analys angående betydelskillnaden mellan dubbelsupinum och konstruktionen med supinum + infinitiv föreslås av Westman (1985, 9) och Språkriktighetsboken (2005, 322-323). Westman (1985, 9) hävdar nämligen att skillnaden mellan dubbelsupinum och supinum + infinitiv antagligen avser aktionsart⁴, åtminstone i vissa fall. De konstruerade exempel hon ger pekar på att dubbelsupinum (6) uttrycker en avgränsad aktion, medan supinum följt av infinitiv (7) anger en oavgränsad aktion, vilket framgår av de tidsadverbial som utgör bestämmningar till de två konstruktionerna:

(6) *jag hade kunnat gjort det på två timmar*

(7) *jag hade kunnat göra det i åtminstone två timmar* (Westman 1985, 9)

I likhet med Westman (1985, 9) påstår Språkriktighetsboken (2005, 322) att dubbelsupinum ibland ”framhäver att vi talar om en förverkad möjlighet eller en avgränsad och genomförd handling”, medan den motsvarande standardkonstruktionen med infinitiv uttrycker ”en mer oavgränsad och generell förmåga, en avsikt eller ett tillstånd”. Denna skillnad illustreras i Språkriktighetsboken (2005, 322-323) med följande exempel med dubbelsupinum (8) och supinum + infinitiv (9):

(8) *Jag hade kunnat cyklat till jobbet imorse, om jag bara hade startat tidigare.*

(9) *Jag hade kunnat cykla vid det här laget, om jag bara hade tränat ordentligt.*

Westman (1985, 9) sluter sig till att dubbelsupinums funktion som aktionsartsmarkör, som skiljer det från konstruktionen med supinum + infinitiv, är anledningen till att dubbelsupinum har behållits i vissa svenska dialekter under en längre period.

2.2 Dubbelsupinum i övriga nordgermanska språk

De konstruktioner som motsvarar dubbelsupinum i svenskan förekommer även i norskan och färöiskan (Larsson 2014a, 300; Wiklund 2001, 305-306; 2021, 254). När det gäller norskan menar Julien (2003, 146-148) att supinum fungerar som markör för irreell fakticitet i de sammanhang i vilka det inte har temporal betydelse. Julien (ibid., 147) jämför supinum med verbets preteritumform, som också kan markera irrealitet när den inte uttrycker tempus, och hon betraktar därför supinum som ”ei infinitt preteritumsform”. Användningen av supinum med irreell betydelse förekommer enligt Julien (ibid., 147-148) bland annat i dubbelsupinumskonstruktionen, som betydelsemässigt skiljer sig från den motsvarande

⁴ Termen *aktionsart* behandlas mer utförligt i kapitel 2.4.

konstruktionen supinum + infinitiv eftersom infinitiv anger att aktionen är faktisk. Julien (ibid., 148) påpekar därför att många norsktalande föredrar att använda dubbelsupinum, som i (10), i stället för supinum + infinitiv, som i (11), i irreella sammanhang.

(10) *Eg hadde ikkje vilja gjort det*
jag ha.PST inte vilja.SUP göra.SUP det
'Jag hade inte velat gjort det'

(11) ?? *Eg hadde ikkje vilja gjera det*
jag ha.PST inte vilja.SUP göra.INF det
'Jag hade inte velat göra det'

(Julien 2003, 148)

Julien (2003, 148-149) påstår dessutom att dubbelsupinum inte kan förekomma i reella sammanhang, där endast konstruktionen med supinum + infinitiv kan användas, vilket stödjer hennes tes om att supinum fungerar som irrealitetsmarkör. Hon påpekar även att supinum och preteritum konjunktiv har sammanfallit morfologiskt sett i vissa norska dialekter, vilket innebär att man använder supinum som "ei *finitt* irrealisform" och att det finns ett språkhistoriskt samband mellan supinum och irrealis (ibid., 150).

Wiklund (2021, 254) menar att dubbelsupinum även förekommer i färöiskan i motsvarande sammanhang som i svenskan, som hon bevisar med exempel (12). Dubbelsupinums förekomst i färöiskan bekräftas också i Larssons (2014a, 300-301) studie i grammatikalitetsbedömning. Hennes resultat visar att dubbelsupinum bedöms som acceptabelt i hög grad i alla de undersökta områdena på Färöarna. Det anges dock inte någon mer utförlig beskrivning av konstruktionens användning i färöiskan.

(12) *Han hevði viljað lisið bókina.*
han ha.3SG.PST vilja.SUP läsa.SUP bok.DEF.ACC.SG
'Han hade velat läst boken.'

(Wiklund 2021, 254)

När det gäller de övriga nordgermanska språken, förekommer dubbelsupinum inte i modern danska (Larsson 2014a, 300), men enligt Falk och Torp (1900, refererad i Julien 2003, 136) använde man konstruktionen i äldre danska. Dubbelsupinum finns inte heller i isländskan (Julien 2003, 136, 157). Enligt Sandøy (1991, refererad i Julien 2003, 157) är en möjlig

förklaring för dubbelsupinums frånvaro i isländskan att man fortfarande använder preteritum konjunktiv för att ange irrealitet och man behöver därför inte ha dubbelsupinumskonstruktionen som skulle uppfylla samma funktion.

2.3 Liknande konstruktioner i vissa andra språk

De verbkonstruktioner som liknar svenskans dubbelsupinum har även beskrivits i flera andra språk, för det mesta germanska och romanska språk (Ammann 2007, 186). Här redogörs det för två språk, tyska och franska, i vilka dubbelsupinums motsvarigheter delvis liknar dubbelsupinum betydelsemässigt enligt den litteratur som redovisas i kapitel 2.1 ovan.

Ammann (2007, 187) och Rödel (2011, 127-129) behandlar dubbelperfektkonstruktioner i tyskan. Liksom i svenskan är dessa konstruktioner lågfrekventa i tyskan i både skrift- och talspråk och de anses inte som en del av standardspråket. Konstruktionerna skiljer sig dock från det svenska dubbelsupinummet i strukturen. De består nämligen av det finita hjälp verbet *haben* 'ha' eller *sein* 'vara', participformen av huvud verbet följt av participformen av samma hjälpverb (Rödel 2011, 129; Ammann 2007, 187-188). Exempel (13) illustrerar dubbelperfekt i tyskan:

- (13) *ich* *habe* *gesungen* *gehabt*
 jag ha.1SG.PRS sjunga.PTCP ha.PTCP
 'jag har haft sjungit'

(Ammann 2007, 187)

Dubbelperfekt förekommer i två modus, indikativ och konjunktiv (Ammann 2007, 189-190; Rödel 2011, 129). Rödel (2011, 137) beskriver dubbelperfekts semantiska egenskaper som en kombination av "past + perfectivity", det vill säga temporal och aspektuella egenskaper. Enligt Ammann (2007, 191-192) kan dubbelperfekt användas för att förtydliga tidsrelationer genom att den kan syfta på en aktion som skedde tidigare än aktionen uttryckt med pluskvamperfekt. Denna betydelse benämner han "extra anteriority", men han menar också att dubbelperfekt ibland har samma betydelse som pluskvamperfekt när det används i talspråk (ibid., 191, 193). Rödel (2011, 137) betonar dock att dubbelperfekts aktionella betydelse är viktigast och menar att dubbelperfekt huvudsakligen anger att aktionen är avgränsad. Därför betraktar han participformen av hjälpverben *haben* och *sein* som en aspektmarkör som inte är fullständigt grammatikaliserad. Andra möjliga tolkningar nämns också, nämligen att dubbelperfekt används för att uttrycka talarens förvåning eller en iterativ aktion (Ammann 2007, 193-194).

Liknande dubbelperfektkonstruktioner finns även i franskan och de bildas på samma sätt som i tyskan, det vill säga genom dubbleringen av hjälpverbet (Ammann 2007, 196). Carruthers (1994) har undersökt en av dessa konstruktioner, *passé surcomposé*, angående dess temporala, aktionella och pragmatiska funktioner i franska dialekter. Av hennes analys framgår att *passé surcomposé* i de flesta av 104 exempel uttrycker avgränsade aktioner (ibid., 176). En annan frekvent funktion som Carruthers (ibid., 175-178) förbinder med *passé surcomposé* är att den anger en aktion som inträffade i en obestämd tid i det förflutna. När det gäller de expressiva eller pragmatiska särdragen hos *passé surcomposé*, menar Carruthers (ibid., 178-179) att talaren är direkt involverad i aktionen uttryckt i de flesta analyserade meningarna och den förekommer i meningen som subjekts- eller objektsreferenten. Den betydelse som förekommer minst ofta är enligt Carruthers (ibid.) att *passé surcomposé* anger en exceptionell aktion som sällan förekommer eller har en stor påverkan på talaren.

Utifrån analysen av dubbelperfektkonstruktioner i ett flertal språk drar Ammann (2007, 202) slutsatsen att dubbelperfekt kan betraktas som redundant i talspråk, men att det är anmärkningsvärt att dessa konstruktioners användning inte är slumpmässig, utan liknande i olika språk. Ammann (ibid.) påstår nämligen att dubbelperfekts huvudbetydelser kan anses vara att syfta på en ospecificerad tidpunkt i dåtid och att framhäva att en aktion är avgränsad.

2.4 Avgränsningar av dubbelsupinum mot andra konstruktioner

Dubbelsupinum i svenskan förbinds och jämförs ofta med vissa andra konstruktioner som innehåller upprepning av supinumformen. Två verb i supinumformen kan exempelvis förekomma i konstruktionen i vilken verben är skilda av [o] i talet eller *å* i skriften, som i följande exempel hämtat från Teleman, Hellberg och Andersson (1999c, 273):

(14) *Jag har inte hunnit å läst boken än.*

Denna konstruktion kan tolkas på två olika sätt eftersom [o] är homofont för infinitivmärket *att* och konjunktionen *och* (Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273). Larsson (2014a, 300) menar att *å* ska analyseras som infinitivmärke eftersom andraverbet även kan ta infinitivmärket efter vissa förstaverb i den motsvarande konstruktionen supinum + infinitiv. Larsson räknar därför sådana exempel som dubbelsupinum. Däremot betraktar Teleman, Hellberg och Andersson (1999c, 273-274) exempel med *å* som pseudosamordning därför att *å* analyseras som *och*. Eftersom man inte entydigt kan tolka konstruktionen med *å* som dubbelsupinum, ingår sådana exempel inte i den här undersökningen.

Två verb i supinumformen kan även förekomma i olika fraser inom samma mening, vilket Nordberg (2001, 119-120) och Larsson (2014a, 301) också räknar som dubbelsupinum. En sådan mening i vilken supinumformerna inte står intill varandra illustreras av följande exempel (15) hämtat från Nordberg (2001, 120):

(15) *jag **har** aldri **vari** i behov av å **haft** nära husdjur*

Sådana exempel på två verb i supinum i olika fraser ska dock inte behandlas i den här uppsatsen eftersom de kan förekomma i ett stort antal olika konstruktioner (se Nordberg 2001, 119-120), som inte kan omfattas i den här korpussökningen av utrymmesmässiga skäl. Det är dessutom vanligast att dubbelsupinum förekommer som del av samma verbfras (ibid., 120). Följaktligen är det inte helt klart om sådana konstruktioner kan betraktas som dubbelsupinum, särskilt därför att förstaverb i sådana exempel, som *vara* i (15), inte kan ta ett verb som komplement till skillnad från de andra typer av förstaverb som förekommer i dubbelsupinumskonstruktionen.

Dubbelsupinum som innehåller hjälp verbet *få* som förstaverb skiljer sig dessutom från en annan konstruktion, som också innehåller *få* följt av verbet i supinum. Den sistnämnda konstruktionens betydelse kan tolkas som ”något som subjektsreferenten lyckas uppnå, antingen genom att göra det själv eller med hjälp av någon annan” (Språkriktighetsboken, 2005, 323; Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 274). Den här konstruktionen räknas inte som dubbelsupinum därför att *få* i sådana konstruktioner även kan böjas i andra tempus, som i exempel (16), till skillnad från de andra hjälpverb som ingår i dubbelsupinum (Språkriktighetsboken 2005, 323).

(16) *Vi **fick** **gett** henne **presenterna**.* (Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 274)

Vidare menar Språkriktighetsboken (2005, 323) och Teleman, Hellberg och Andersson (1999c, 274) att den verbform som står i komplement till *få* inte entydigt kan betraktas som supinum. Den kan nämligen också tolkas som particip eftersom neutrumböjningen av participet hos vissa verb har samma form som supinum. Ett exempel är verbet *uträtta* i (17):

(17) *Han **har** **fått** **uträttat** mycket på kort tid.* (Språkriktighetsboken 2005, 323)

Även hos starka verb, som annars har olika supinum- och participformer, kan de två formerna sammanfalla i denna konstruktion enligt Teleman, Hellberg och Andersson (1999c, 274). Deras exempel (18) på verbet *skriva* i sydsvenskt talspråk illustrerar att verbets form är tvetydig eftersom supinum- och participformerna uttalas på samma sätt efter *få*. Båda formerna kan

dessutom följas av en verbpartikel, till skillnad från i standardsvenskan, där endast supinum kan ta en efterställd verbpartikel (ibid.):

(18) *De fick skrivet* [supinum eller perfektparticip] *in sina namn direkt i liggaren*. (Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 274)

Larssons (2014b, 179) studie i grammatikalitetsbedömning bekräftar också att vissa talare inte skiljer mellan supinum och particip i den konstruktionen eftersom supinum och particip i många dialekter har samma form. I de dialekter där skillnaden finns är båda formerna möjliga och konstruktionen med particip accepteras av talare i lite högre grad än den med supinum, men Larsson påpekar att vissa talare även är osäkra på vilken form som kan användas i konstruktionen. Konstruktionen bedöms dock som ogrammatisk av de flesta talarna (Larsson 2014b, 174-176, 178).

Trots att den ovannämnda konstruktionen inte betraktas som dubbelsupinum, kan verbet *få* förekomma som förstaverb i dubbelsupinumskonstruktionen. *Få* inkluderas därför i den här undersökningen när det uttrycker de deontiska betydelseerna tillåtelse och krav och den ingressiva aktionella betydelsen i konstruktionen med perceptionsverb (t.ex. *få se*, *få höra*) enligt klassificeringen i Teleman, Hellberg och Andersson (1999c, 294-296; 1999d, 274-277).

2.5 Om fakticitet och aktionsart

2.5.1 De semantiska kategorier som enligt dubbelsupinums tidigare beskrivningar (se kapitel 2.1) skiljer dubbelsupinum från supinum + infinitiv är fakticitet och aktionsart. Fakticitet definieras av Teleman, Hellberg och Andersson (1999a, 168) som ”det som talaren tar för givet (att lyssnaren vet) om sanningshalten i ett givet yttrande i en given situation”. Författarna (ibid.) skiljer mellan tre möjliga typer av propositioner med avseende på fakticitet, nämligen faktiska, irreella och neutrala propositioner. Faktiska propositioner indelas i presupponerad fakticitet, som innebär att talaren förutsätter att propositionen är sann och att lyssnaren också gör detta, och i hävdad fakticitet, det vill säga att talaren hävdar att propositionen är sann och informerar lyssnaren om detta⁵ (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 168; 1999d, 476-477). Irreell proposition syftar däremot på att talaren förutsätter att propositionen är osann eller icke-faktisk (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 168, 186). Neutral fakticitet avser de propositioner

⁵ Indelningen av faktiska propositioner i antingen presupponerade eller hävdade enligt Teleman, Hellberg och Andersson (1999a, 168) betraktas dock inte som relevant för den här uppsatsen. Termen *faktisk* kommer därför att användas vidare i analysen av resultaten för att omfatta både presupponerade och hävdade propositioner.

som talaren varken förutsätter eller hävdar, med andra ord anger talaren inte om propositionen är sann eller osann (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 200; 1999d, 479).

Propositionens fakticitet beror på huvudsats- eller bisatstypen. Deklarativa huvudsatser, som anger påståenden, är till exempel typiskt hävdande (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 696-697). Interrogativa huvudsatser har däremot neutral fakticitet när de uttrycker underställande frågor och de är presupponerade när de uttrycker sökande frågor (ibid., 551, 681-682). Olika slag av bisatser skiljer sig också med avseende på fakticitet. Vanliga typer av bisatser med faktiska propositioner är exempelvis relativa, kausala, konsekutiva och narrativa bisatser (ibid., 476-477). Konditionala och koncessiva bisatser anger däremot ofta irreella propositioner, medan rogativa och finala bisatser är några exempel på bisatser med de propositioner som har neutral fakticitet (ibid., 478-479).

Irreell fakticitet i huvudsatser och bisatser kan dessutom anges med tempusförskjutning (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 696). Det innebär att man bland annat använder pluskvamperfekt, dvs. *hade* + supinum, och *skulle ha* + supinum för att beteckna en aktion i nutid eller dåtid som irreell (ibid., 268-269). Som framgår av dubbelsupinums tidigare beskrivningar kan dubbelsupinum förekomma i konstruktioner med överordnat *hade* och *skulle ha* för att uttrycka irrealitet (se exemplen i (1) och (3) ovan). Irrealitet kan dessutom uttryckas i konstruktioner med de modala hjälpverben *kunna* och *böra*, nämligen i *kunde ha* + supinum och *borde ha* + supinum (ibid., 252). Eftersom de innehåller verbet i supinumformen är det även möjligt att dubbelsupinum kan uppträda i sådana verbfraser.

2.5.2 När det gäller aktionsart, syftar termen enligt Teleman, Hellberg och Andersson (1999a, 152) på ”typ av aktion med avseende på aktionens tidsliga egenskaper”. Dessa egenskaper avser bland annat aktionens avgränsning⁶, på grundval av vilken aktioner indelas i avgränsade eller oavgränsade. Avgränsade aktioner har en naturlig slutpunkt efter vilken de inte längre kan pågå, medan oavgränsade aktioner inte har en naturlig slutpunkt, vilket innebär att de är tidsligt obegränsade eller kan upphöra när som helst (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 324).

I en sats uttrycks aktionsart vanligen med verbfrasen, med antingen huvud verbet eller verbets bundna och/eller fria bestämningar, men den kan också anges med subjektet (Teleman, Hellberg

⁶ De aktionsartstyper som beskrivs i Teleman, Hellberg och Andersson (1999d, 323-358), nämligen tillstånd, punkthändelse, oavgränsade och avgränsade processer, definieras efter fyra betydelsekomponenter. Förutom avgränsning, skiljer sig aktionsarterna angående processualitet, dynamiskhet och durativitet. Dessa tre betydelsekomponenter behandlas dock inte i den här uppsatsen eftersom endast skillnaden mellan oavgränsad och avgränsad aktionsart bedöms som viktig i undersökningen av dubbelsupinum på grundval av tidigare forskning.

och Andersson 1999d, 325). Verbets lexikala aktionsbetydelse kan således ange oavgränsad eller avgränsad aktionsart. Till exempel uttrycker verbet *heta* ett oavgränsat tillstånd, medan verbet *tömma* syftar på en avgränsad process (Teleman, Hellberg och Andersson 1999b, 503-504). Om verbets inherent betydelse är neutral angående aktionsart, exempelvis hos verben *berätta* eller *dricka*, kan satsens andra led eller sammanhanget avgöra aktionsarten (Teleman, Hellberg och Andersson 1999b, 504; 1999d, 327). Gällande verbets bundna bestämningar kan exempelvis ett objekt som avser en begränsad mängd uttrycka avgränsad aktionsart, som i (19), medan ett objekt som syftar på en obegränsad mängd kan ange oavgränsad aktionsart, som i (20) (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 327).

(19) *Olle bakade femtio struvor.*

(20) *Olle bakade struvor.*

Olika typer av adverbial kan också avgöra aktionsart. Adverbial för varaktighet uttrycker till exempel oavgränsad aktionsart, medan adverbial som anger tidsåtgång uttrycker avgränsad aktionsart (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 331-332). Denna skillnad är illustrerad i exempel (6) och (7) ovan, hämtade från Westman (1985, 9), som med hjälp av adverbialen för varaktighet och tidsåtgång visar användningen av dubbelsupinum i förhållande till supinum + infinitiv. Det finns även andra typer av adverbial som kan uttrycka aktionsart, till exempel partikeladverbial, som för det mesta anger mål eller resultat och anger följaktligen avgränsad aktionsart till skillnad från samma verbfras utan partikeladverbial (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 329). Ett exempel är följande:

(21) *Bruno drack 'upp mjölken.* (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 329)

Ibland avgörs aktionsarten av satsens subjekt. Den sats som innehåller en kvantitativt begränsad subjektsreferent har nämligen avgränsad aktionsart, som i (22), medan en sats med en kvantitativt obegränsad subjektsreferent är oavgränsad, som i (23) (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 326, 337).

(22) *Mostern dog.*

(23) *Folk dog som flugor.* (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 326)

Verbfrasens aktionsart kan dessutom preciseras eller ändras av aktionella hjälpverb (Teleman, Hellberg och Andersson 1999a, 152). Vissa aktionella hjälpverb, som exempelvis *börja* och *sluta* överordnas verb med oavgränsad betydelse, men har själva avgränsad betydelse och bestämmer således avgränsad aktionsart hos verbfrasen (Teleman, Hellberg och Andersson

1999b, 510-512; 1999d, 326, 334-336). De aktionella hjälpverben som *bruka* och *fortsätta* har däremot oavgränsad betydelse och specificerar att verbfrasen har oavgränsad aktionsart (Teleman, Hellberg och Andersson 1999d, 334, 355).

3 Syfte och frågeställningar

Som tidigare nämnt är syftet med den här uppsatsen att utreda vilken betydelse dubbelsupinum har i svenskan med utgångspunkt i dubbelsupinums tidigare beskrivningar. Frågeställningar i undersökningen är således följande:

1. Vilken fakticitet har de propositioner som anges av dubbelsupinum?
2. Är förekomst av olika förstaverb i dubbelsupinum i samband med fakticitet?
3. Har de satser som innehåller dubbelsupinum avgränsad eller oavgränsad aktionsart?
4. Hur avgörs aktionsart i satserna med dubbelsupinum?
5. Kan dubbelsupinum utifrån resultaten betraktas som markör för irreell fakticitet och/eller avgränsad aktionsart?

På grundval av tidigare redogörelser för dubbelsupinum kan följande hypoteser formuleras:

- H1. De propositioner som anges av dubbelsupinum har i de flesta fall irreell fakticitet.
- H2. Varje förstaverb i dubbelsupinum förekommer endast i propositioner med en typ av fakticitet.
- H3. De satser som innehåller dubbelsupinum har avgränsad aktionsart.

4 Material och metod

För att undersöka dubbelsupinums semantiska drag har Språkbankens korpussökningsverktyg *Korp* använts. Sökningen har utförts i korpuserna *Sociala medier*. Den består av delkorpuserna *Bloggmix*, *Diskussionsforum*, *Twitter* och *SIC2 – Stockholm Internet Corpus*, som innehåller material från svenska bloggar, internetforum och inlägg på det sociala nätverket *Twitter*. Detta material har valts eftersom texter skrivna på sociala medier förväntas ha en informell och ledig stil, vilket är det sammanhang där dubbelsupinum brukar förekomma enligt tidigare beskrivningar av dubbelsupinum i litteraturen (se kapitel 1).

Korpuserna *Sociala medier* omfattar drygt 11,6 miljarder token. Antalet token i varje delkorpus visas i Tabell 1. I detta material har dubbelsupinum excerperats genom sökningen av två verb som vart och ett står i antingen supinum aktiv eller supinum *s*-form och som förekommer i rad. Sökuttrycket som har använts är följande:

```
(24) [(msd = ".*VB\SUP\AKT.*" | msd = ".*VB\SUP\SFO.*")] {2,2}
```

Sökningen har gett sammanlagt 567 557 träffar. Deras fördelning i varje delkorpus anges i Tabell 1.

Tabell 1. Antalet token och träffar på dubbelsupinum i de undersökta delkorpusarna.

Delkorpus inom <i>Sociala medier</i>	Antalet token	Antalet träffar
Bloggmix	615 658 549	25 277
Diskussionsforum	8 837 206 888	504 063
Twitter	2 211 106 134	38 217
SIC2 – Stockholm Internet Corpus	13 562	0
Sammanlagt:	11 663 985 133	567 557

Av dessa har 900 träffar (300 från var och en av delkorpusarna *Bloggmix*, *Diskussionsforum* och *Twitter*) slumpvis valts ut för analysen. Träffarna har granskats manuellt för att sortera bort irrelevanta träffar, som konstruktionen med *få* + particip/supinum (se kapitel 2.4) och felaktiga annoteringar av ordklasser (t.ex. *Aldrig läst **nått** svårare.*). Sammanlagt innehåller 502 träffar dubbelsupinum.

Alla träffar med dubbelsupinum har analyserats med avseende på fakticitet, förekomst av förstaverb och aktionsart. Angående fakticitet har träffarna betecknats som faktiska, irreella eller neutrala enligt beskrivningen i Teleman, Hellberg och Andersson (1999a; 1999d), som förklaras i kapitel 2.5 ovan. Förekomst av dubbelsupinums förstaverb har noterats med tanke på propositionens fakticitet. Dessutom har det analyserats om satsen har oavgränsad eller avgränsad aktionsart och hur aktionsarten avgörs i träffarna i enlighet med Teleman, Hellberg och Anderssons (1999a; 1999b; 1999d) redogörelse (se kapitel 2.5). Det har nämligen bedömts vilken inherent aktionsbetydelse verben i dubbelsupinum har och med vilka andra satsled som kan ange aktionsart dubbelsupinum förekommer i satsen.

5 Resultat

I det här kapitlet redovisas först analysen av fakticitet hos propositioner med dubbelsupinum tillsammans med redogörelsen för förekomst av förstaverb i belägg med olika fakticitet (i 5.1). Sedan presenteras analysen av aktionsart i satser med dubbelsupinum (5.2). Till sist behandlas i korthet ett belägg på trippelsupinum (5.3) och användningen av dubbelsupinum jämfört med supinum + infinitiv i ett fåtal träffar som innehåller båda konstruktionerna (5.4).

5.1 Dubbelsupinum och fakticitet

När det gäller fakticitet anger de flesta träffarna med dubbelsupinum faktiska propositioner. Det handlar nämligen om 291 träffar eller ungefär 58 % av det undersökta materialet. Faktiska propositioner uttrycker dubbelsupinum oftast, i ungefär 90 % av träffarna, i konstruktionen med överordnat *har*, som i (25)⁷. I de övriga beläggen med faktiska propositioner förekommer dubbelsupinum i konstruktionen med överordnat *hade*, som i exempel (26).

(25) *Som en av eleverna på UD:s aspirantutbildning **har hon hunnit blivit** lite av en del av utrikesdepartementet.* (Bloggmix)

(26) *När jag bodde hemma o **hade börjat gått** ut gymnasiet så fick jag betala 10 % av min inkomst till mina föräldrar.* (Diskussionsforum)

I de faktiska sammanhangen är dubbelsupinum överlägset vanligast med förstaverben som har modal potentiell betydelse⁸. Förutom *hinna*, som är det mest frekventa potentiella förstaverbet, som i (25) ovan, förekommer potentiella modala hjälpverb *kunna*, *lyckas*, *orka* och *våga*:

(27) *Arkeologer har hittat rester av vikinga skepp och **kunnat rekonstruerat** ett lastfartyg.* (Bloggmix)

(28) *Allt pensionssparande sker ju i fonder så regeringen **har lyckats hittat** ännu ett sätt att råna småspararna...* (Diskussionsforum)

(29) *Västerås stads "hemsida" är så komplex att den inte **har orkat fungerat** på flera dygn.* (Twittermix)

(30) *Den blev så mycket bättre än vad jag någonsin **vågat hoppats** på.* (Bloggmix)

⁷ Hjälpverbet *ha* är utelämnat i vissa träffar, men det är klart utifrån sammanhanget om det är böjt i presens- eller preteritumformen.

⁸ Indelningen av modala hjälpverb i kategorier enligt betydelse är hämtad från Telemann, Hellberg och Andersson (1999d, 282-322).

Förutom de ovannämnda modala hjälpverben förekommer ofta vissa aktionella hjälpverb som förstaverb i dubbelsupinum. Ett vanligt aktionellt förstaverb är *börja* (som i (26) ovan), men hjälpverben *fortsätta*⁹, *sluta*, *bruka*, *råka* och *få* förekommer också ofta som förstaverb i belägg med faktisk betydelse, som i (31)–(35):

(31) (...) jag **har** under de fem år jag nu bott i denna lägenhet **fortsatt sökt** bostad genom främst Stockholm stads bostadskö, där jag nu har 9 års kötid. (Diskussionsforum)

(32) Dom andra parfymerna jag har nu **har jag slutat använt** för doften försvinner lixom på mig (...) (Bloggmix)

(33) Ja, i alla fall Grummes tvättmedel **har jag brukat kört** med, har funkat bra! (Diskussionsforum)

(34) oj första dagen på jobbet och **har** redan **råkat jobbat** över, dags att sluta för dagen innan jag bränner ut mig. (Twittermix)

(35) Nu **har jag fått sett** underverket, jackan alltså. (Bloggmix)

Modala hjälpverb med olika deontiska (*behöva*, *få*, *slippa*) och intentionella (*vilja*, *tänka*) betydelser förekommer dessutom ibland som förstaverb i dubbelsupinumskonstruktionen. Användningen av dessa förstaverb i dubbelsupinum illustreras med följande exempel:

(36) Har alltid åkt kring höstlovet, en tradition jag och min syster har - och **har** då aldrig **behövt köat** så länge i kassorna på väg ut. (Diskussionsforum)

(37) Det **har** vi **sluppit sparat** till. (Diskussionsforum)

(38) Jag började med medicin och psykologsamtal då, medicin **har jag fått utit** mer eller mindre hela tiden sedan dess. (Bloggmix)

(39) "Jakten på lycka" **har jag velat sett** väldigt länge, så nu stänger vi av våra mobiler, tänder ljusen, ställer fram godiset och myser ner oss i soffan och bara **har** det bra (Bloggmix)

(40) **har** varit gäst och **tänkt varit** värdinna men saker **har** kommit emellan (Diskussionsforum)

I ett fåtal exempel på dubbelsupinum i faktiska propositioner förekommer de verb som har få eller inga hjälpverbsegenskaper som förstaverb, nämligen *försöka*, *testa*, *låta*:

⁹ Exempelen med *fortsätta*, som i (31), (44) och (85), har tolkats här som dubbelsupinum, men det är även möjligt att uppfatta *fortsatt* som perfektparticip i adverbial användning och inte som supinum.

(41) *Den där diskussionen **har** man **försökt haft** förut men det är lönlöst.* (Twittermix)

(42) ***Har testat ringt** till Löne.. men så klart så måste dom ju vara på lunch precis när jag ska ha tid att ringa.* (Bloggmix)

(43) *Kikade in på Sonics (musiktidskrift) hemsida för att spana in recensionen de **låt**it gjort.* (Bloggmix)

I irreella propositioner förekommer dubbelsupinum i färre fall än i faktiska propositioner. Irreell fakticitet är nämligen belagd i 190 träffar, vilket utgör 38 % av alla dubbelsupinumsexempel. Med irreell fakticitet uppträder dubbelsupinum för det mesta i konstruktionen med överordnat *hade*, nämligen i 135 träffar eller 71 %, till exempel i (44). Dubbelsupinum förekommer dessutom i irreella sammanhang med överordnat *skulle* i 48 satser eller 25 %, exempelvis i (45). I sex fall används konstruktionen med överordnat *borde*, som i exempel (46), och i ett fall med överordnat *kunde* för att ange en irreell proposition (47).

(44) *Personligen **hade** jag nog **fortsatt sovit** om jag fick.* (Diskussionsforum)

(45) *Jag som är i skogen så ofta och promenerar med vovsen, **skulle** väl **ha hunnit tagit hem** lite mossa.* (Bloggmix)

(46) ***Borde ha börjat pluggat** för två veckor sedan under praktiken, meeen som vanligt har jag **skjutit upp det** (...)* (Bloggmix)

(47) *Mitt i månaden och med så liten tid, man **kunde** väl **fått betalat** i vår?* (Bloggmix)

I likhet med användningen i faktiska sammanhang förekommer dubbelsupinum med irreell fakticitet för det mesta med potentiella modala hjälpverb för att ange irreell möjlighet eller förmåga. Det mest frekventa potentiella förstaverbet är *kunna* med 109 av 113 förekomster med potentiell betydelse, som i (48). De andra potentiella modala hjälpverben som fungerar som förstaverb i dubbelsupinum är *hinna* (som i (45) ovan), *orka*, som i (49), och *våga*, som i (50):

(48) *Sambon tjänar samt jobbar mer än vad jag gör men det **hade** han inte **kunnat gjort** om inte jag var hemma och tog hand om barn hundar och hem.* (Diskussionsforum)

(49) *Vi sov hos Sara vilket va tur för hon bor i Valbo centrum och jag **hade** nog inte riktigt **orkat gått upp** mycket tidigare för att åka ifrån Sätra* (Bloggmix)

(50) ***hade** du **vågat klickat** på hans länkar hade du sett att det var genomgående forskning, men visst.* (Twittermix)

Dubbelsupinum används dessutom i många fall för att ange orealistiska önskningsor med det modala hjälpverbet *vilja* som förstaverbet, som i (51):

(51) *Jag älskar min son, **skulle aldrig velat haft** mig själv som dotter...* (Twittermix)

En annan vanlig användning av dubbelsupinum i irreella kontexter är med förstaverbet *kunna* som har modal epistemisk betydelse, exempelvis i (52):

(52) *Jag såg ingen alls, men det **hade ju kunnat funnits** någon där.* (Bloggmix)

De andra förstaverben som dock sällan förekommer i dubbelsupinum med irreell fakticitet är de aktionella hjälpverben *börja*, *fortsätta* och *sluta*, modala hjälpverb med deontisk betydelse, *behöva* och *få*, det intentionella hjälpverbet *tänka* samt verbet *försöka*. Vissa exempel på deras användning i irreella propositioner är följande:

(53) *Hade kunnat köpa den på en gång om jag **hade slutat sparat** till husbufferten men vill ha en säker buffert om ngt skulle hända.* (Diskussionsforum)

(54) *Kollade på den här pälskappan i fredags och skulle ha köpt den om jag inte **hade behövt köpt** möbler först.* (Bloggmix)

(55) *Men hade aldrig handlat om jag inte **fått tränat** gratis i hela maj, men nu gör jag ju det så* (Bloggmix)

(56) ***hade tänkt tittat** på den annars för mer än 23000 ger ja inte* (Diskussionsforum)

(57) *jobbar på lördag annars **hade jag försökt hjälpt till*** (Twittermix)

Slutligen har resten av satserna med dubbelsupinum (21 satser eller omkring 4 %) i korpusen neutral fakticitet, framförallt i konstruktionen med *har* som det överordnade verbet, som förekommer i 71 % av träffarna, till exempel i (58). I fem fall med neutral fakticitet underordnas dubbelsupinum med hjälpverbet *hade*, som i (59), och i en träff ingår dubbelsupinum i konstruktionen med *kan ha*, i exempel (60).

(58) *Hoppas att ni **har fått sovit** bra, vilket jag själv har gjort* (Bloggmix)

(59) *Chauffören sa alltså att jag inte **hade behövt beställt** taxi så tidigt.* (Bloggmix)

(60) *Jag **kan ha råkat ätit** från en tallrik där en sparv (eller dyl.) åt innan.* (Twittermix)

Gällande de förstaverb som förekommer i satser med neutral fakticitet är de vanligaste verben de potentiella hjälpverben *hinna* och *kunna*, med sju respektive fem belägg. De andra

förstaverben, nämligen *behöva*, *börja*, *få*, *lyckas*, *prova*, *råka* och *testa* förekommer endast i ett eller två fall. Nedan ges vissa andra exempel på dubbelsupinum i neutrala propositioner med de ovannämnda förstaverben:

(61) *Jag hoppas att tågvärden **hunnit plockat** in flaskorna så att du får tillbaka dem såhär lagom inför helg* (Twittermix)

(62) *Om ni fortarade inte **har kunnat skaffat** konto, så kan ni vända er till våran medlemservice.* (Twittermix)

(63) *Men stämmer det verkligen att man inte får A-kassa på sommaren, om man ej **lyckats hittat** ngt sommarjobb?* (Diskussionsforum)

(64) *Du menar nya Spotify Discovery? **Har** den ens **börjat rullats ut**?* (Twittermix)

(65) ***Har** du **provat rensat** webbhistoriken?* (Twittermix)

(66) ***Har** ni **testat tillsatt** socker i maten?¹⁰* (Twittermix)

5.2 Dubbelsupinum och aktionsart

5.2.1 Avgränsad aktionsart

De flesta satser som innehåller dubbelsupinum har avgränsad aktionsart. Det handlar om 271 träffar, som utgör ungefär 54 % av det undersökta materialet. Avgränsad aktionsart i satsen avgörs oftast av dubbelsupinums förstaverb eller andraverb, som har inherent avgränsad betydelse, vilket är fallet i 66 % av exemplen med avgränsad aktionsart. De förstaverb som bestämmer avgränsad aktionsart är alltid de aktionella fasala hjälpverben *börja*, *sluta* och *få*, som i (67)–(69):

(67) *Juniorer tar plats i roller derby: Crime City Rollers **har just börjat tränat** en ungdomsgrupp.* (Twittermix)

(68) *Hon är kanske påverkad av andra 9-åringar som **slutat lekt**.* (Diskussionsforum)

¹⁰ I exempel (66) har *tillsatt* tolkats som supinumformen av verbet *tillsätta*, men det kan även analyseras som verbets perfektparticip.

(69) *Det är iof svårt att veta hur de kommer vara när man **fått sett** dem mer, men så här första intrycket så är dem Grymt bra.*¹¹ (Bloggmix)

Förutom förstaverben i dubbelsupinum kan även andraverben med inherent avgränsad betydelse bestämma aktionsart. Några vanliga andraverb med avgränsad aktionsart är exempelvis *bli, få, köpa, säga, ta*, som i (70)–(74):

(70) *Men nu ska jag sätta igång med middagen, hoppas bara andreas **hunnit blivit** hungrig.* (Bloggmix)

(71) *Så länge du får hem en pinkod är det ju bra för då är det ingen annan som **har hunnit fått** den om det skulle vara nån som har fixat det i ditt namn så att säga...* (Diskussionsforum)

(72) *Självklart **skulle** vi **kunnat köpt** en billig bil för 10000 och den hade säkert funkade ett bra tag.* (Diskussionsforum)

(73) *Hade du lagt hela summan, 3 000kr, **hade** du **kunnat sagt** att du bidrar extra till hushållet som kompensation till att du inte behöver betala för boendet.* (Diskussionsforum)

(74) *Brunnen borrades i år, den är 59m och de som gjorde de **har inte hunnit tagit** något vattenprov.* (Diskussionsforum)

I 34 % av de analyserade meningarna innehåller dubbelsupinum de verb som är inherent neutrala angående avgränsning. I dessa exempel kan satsen också ha avgränsad tolkning, vilket visas av sammanhang eller satsens andra led, som mestadels är verbets bestämningar, nämligen adverbial eller objekt. Avgränsad aktionsart framgår således oftast av partikeladverbial som ändrar betydelse hos andraverbet och begränsar aktionen. Ett exempel visas i (75)¹²:

(75) ***Har inte orkat läst** igenom alla sidor då det var väldigt många.* (Diskussionsforum)

Adverbial för uppnått mål är också frekventa satsled som avgör avgränsad aktionsart, som exempelvis i (76):

(76) *Om hon vore min mamma **skulle** jag aldrig **ha fått åkt** till Kungälv, eller jo med henne.* (Bloggmix)

¹¹ Aktionsarten i exempel (69) kan också tolkas som oavgränsad eftersom förstaverbet *fås* betydelse, förutom som aktionell, även kan analyseras som deontisk (se Teleman, Hellberg och Andersson 1999b, 512). I detta fall framgår satsens oavgränsad aktionsart av den inherenta betydelsen hos andraverbet *se*, som är oavgränsad.

¹² De satsled som anger aktionsarten är understruken i alla exempel.

I vissa fall innehåller satsen ett objekt som uttrycker en begränsad mängd. Aktionsarten är i sådana träffar därför avgränsad, som i (77):

(77) *Men **har** även **hunnit gjort** två arbeten i medicin, ett om MS o ett om Parkinson.*
(Bloggmix)

I ett fåtal fall avgörs avgränsad aktionsart av sammanhanget, som i följande exempel i vilket objektet till dubbelsupinum, *den*, syftar tillbaka på nominalfrasen *den tweeten*, som kvantitativt begränsar aktionen uttryckt av dubbelsupinum:

(78) *Jag har inga problem med den tweeten. Jag **skulle kunnat skrivit** den själv* (Twittermix)

5.2.2 Oavgränsad aktionsart

Omkring 46 % av det undersökta materialet, det vill säga 230 meningar, har däremot oavgränsad aktionsart. I likhet med avgränsad aktionsart framgår oavgränsad aktionsart mestadels av de verb som ingår i dubbelsupinum och som har inherent oavgränsad betydelse. Detta gäller i 120 fall eller 52 % av materialet. I nästan alla exempel avgörs aktionsarten av den inherenta aktionsbetydelsen hos dubbelsupinums andraverb. Det handlar vanligen om verben som exempelvis *ha*, *hoppas*, *se*, *sova*, *vara*, som uttrycker ett oavgränsat tillstånd, till exempel i (79)–(83):

(79) *När jag var yngre och började fundera mkt på min bakgrund så klart man **hade velat haft** ngn biologisk förälder att få svar från.* (Diskussionsforum)

(80) *Tänk om vi alla **hade kunnat hoppats** på samma och konkreta saker.* (Twittermix)

(81) ***Hade jag velat sett** på hockey hade jag väl tittat på SVT!* (Twittermix)

(82) ***Fått sovit** hyffsat inatt, "bara" varit upp 4 ggr med snuttis inatt.* (Bloggmix)

(83) *Är otroligt tacksam och ödmjuk för att jag **fått varit** en del av denna succé-föreställning.*
(Twittermix)

I ett fåtal meningar anges oavgränsad aktionsart av den inherenta aktionsbetydelsen hos förstaverbet i dubbelsupinum. I dessa fall är det aktionella förstaverbet antingen *bruka*, som anger upprepning, eller *fortsätta*, som uttrycker fortsättning av andraverbets aktion.

(84) *Vi **har brukat gjort** så de senaste åren, och jag brukar komma hem med en massa konstiga saker som jag verkligen inte behöver, men ska försöka att inte falla för allt idag...* (Bloggmix)

(85) *AIK **har fortsatt haft** fina chanser men det är HV71 som fått utdelning och leder med 2-0 inför sista 20.* (Twittermix)

I resten av träffar med oavgränsad aktionsart, nämligen 110 fall eller 48 % av materialet, har verben i dubbelsupinum neutral betydelse med avseende på aktionsart. Oavgränsad aktionsart framgår därför av satsens andra led, som inte begränsar aktionen kvantitativt eller kvalitativt sett. Oavgränsad aktionsart beror i sådana fall för det mesta på att satsens objekt anger en obegränsad mängd, som exempelvis i (86):

(86) *Han **hade kunnat druckit** mellanmjölk istället för vatten!* (Twittermix)

Oavgränsad aktionsart anges också i många fall med adverbial för varaktighet, till exempel i (87), eller adverbial som uttrycker fortsättning, som i (88).

(87) ***Hade kunnat sprungit** ytterligare 30 min tror jag för energin var på top och adrenalin lika så.* (Bloggmix)

(88) *Jag gillar också de nya inredningsdetaljerna, men **har inte hunnit bytt** till höst än här hemma.* (Diskussionsforum)

I ett fåtal träffar anges oavgränsad aktionsart genom att satsens subjekt syftar på en obegränsad mängd, vilket illustreras med följande exempel:

(89) *Han och många, många andra tragiska öden **hade kunnat räddats** (...)* (Bloggmix)

Några belägg i vilka dubbelsupinums andraverb är neutralt angående aktionsart innehåller inte ett satsled som skulle kunna ange aktionsart. Eftersom det inte finns något led som skulle avgränsa aktionen har sådana satser tolkats som exempel på oavgränsad aktionsart, som i (90) nedan:

(90) *Sjukt mycket SL-kontrollanter ute. Med den helg-OB **hade** vi alla **kunnat åkt gratis** istället.* (Twittermix)

5.3 Trippelsupinum

Ett exempel på trippelsupinum har också hittats i det undersökta materialet. Det förekommer i konstruktionen med ett överordnat *hade* och de modala hjälpverben *vilja* och *kunna* som förstaverbet respektive andraverbet i konstruktionen:

(91) *Det har varit 14 grader här idag och M har varit ute och njutit av våren, **hade gärna velat kunnat gjort det jag med.*** (Bloggmix)

Med avseende på de kategorier som har analyserats i träffarna med dubbelsupinum, förekommer exemplet med trippelsupinum i en sats med irreell fakticitet och oavgränsad aktionsart. Att det bara finns ett belägg på trippelsupinum i det undersökta materialet tyder på att det handlar om en väldigt ovanlig konstruktion. Det är därför inte möjligt att diskutera trippelsupinums användning mer utförligt i den här uppsatsen.

5.4 Dubbelsupinum i jämförelse med supinum + infinitiv

I det undersökta materialet förekommer även några få träffar i vilka talaren växlar mellan både dubbelsupinum och standardkonstruktionen med supinum + infinitiv inom samma mening, som exempelvis i (92):

(92) ***Hade kunnat köpa** den på en gång om jag **hade slutat sparat** till husbufferten men vill ha en säker buffert om ngt skulle hända.* (Diskussionsforum)

I det här exemplet har de satser som innehåller de två konstruktionerna både samma fakticitet och samma aktionsart. Båda konstruktionerna syftar nämligen på propositioner med irreell fakticitet eftersom den bisats som innehåller dubbelsupinum uttrycker ett irreellt villkor, vilket orsakar att även huvudsatsen med supinum + infinitiv har irreell fakticitet. De båda konstruktionerna anger dessutom avgränsad aktionsart. I dubbelsupinum bestäms den av det aktionella förstaverbet *sluta* och i supinum + infinitiv beror avgränsad aktionsart på den inherenta betydelsen hos huvudverbet *köpa*.

Det motsatta sammanhanget med avseende på fakticitet och aktionsart är också möjligt, vilket visas i exempel (93):

(93) *i detta skick **har** han inte ens **kunnat ta hand om** sina barn som han har delad vårnad om, så han **har försökt träffat** dem tillsammans med någon kompis då och då.* (Diskussionsforum)

Både dubbelsupinum och supinum + infinitiv i det här exemplet uttrycker nämligen faktiska propositioner därför att de förekommer i deklarativa huvudsatser, som uttrycker hävdade propositioner. Båda konstruktionerna syftar dessutom på oavgränsade aktioner. I konstruktionen med supinum + infinitiv bestäms aktionsarten av betydelsen hos förbindelsen *ta hand om*, som uttrycker ett oavgränsat tillstånd, medan adverbialen *då och då*, som anger att aktionen upprepas under en obegränsad tidsperiod, avgör oavgränsad aktionsart i satsen med dubbelsupinum.

6 Diskussion

Det undersökta korpusmaterialet visar att dubbelsupinum förekommer i alla sammanhang angående fakticitet. Dubbelsupinum är nämligen belagt i propositioner med faktisk (i 58 % av träffarna), irreell (38 %) och neutral fakticitet (4 %). Till skillnad från tidigare beskrivningar av dubbelsupinum (t.ex. Språkriktighetsboken 2005, 321; Teleman, Hellberg och Andersson 1999c, 273; Wiklund 2021, 255), som påstår att konstruktionen mestadels förekommer i irreella sammanhang, visar undersökningen att dubbelsupinum tvärtom är mest frekvent i de satser som anger faktiska propositioner. Hypotesen H1 om att dubbelsupinum i de flesta fall förekommer i irreella propositioner är således inte bekräftad.

När det gäller hypotesen H2 om att varje förstaverb i dubbelsupinum endast förekommer i propositioner med en typ av fakticitet, visar det analyserade materialet att nästan alla av de nitton belagda förstaverben förekommer i faktiska propositioner, vilket är förväntat eftersom de flesta träffarna i materialet är faktiska. Det enda förstaverbet som inte förekommer i faktiska kontexter är *prova*, som dock finns i bara en sats, som har neutral fakticitet. I propositioner med irreell fakticitet förekommer tretton olika förstaverb. Avsaknaden av andra förstaverb, som exempelvis *bruka*, *prova*, *råka*, kan möjligen förklaras genom att de endast uppträder i ett fåtal träffar i materialet. Det är därför tänkbart att dessa verb även skulle förekomma i irreella propositioner om korpusmaterialet var större. Minsta antalet förstaverben förekommer dock i propositioner med neutral fakticitet, vilket också förmodligen beror på att det finns få belägg, endast 21, på neutrala propositioner i det analyserade materialet. Bortsett från de få exemplen med neutral fakticitet, tyder korpusdata på att förekomst av de flesta förstaverben förefaller vara oberoende av propositionens fakticitet, vilket skiljer sig från Ivars (2006, 19) analys. Detta innebär också att hypotesen H2 inte har bekräftats.

Eftersom dubbelsupinum utifrån resultaten är belagt i propositioner med olika typer av fakticitet och det är mer frekvent i faktiska än irreella sammanhang, verkar den här undersökningen inte stödja Larssons (2014a, 306) antagande om att dubbelsupinum fungerar som markör för irrealitet. Därigenom avviker dubbelsupinum i svenskan också från samma konstruktion i norskan, som enligt Juliens (2003, 147-148) analys endast används i icke-faktiska kontexter och fungerar därför som uttryck för irrealitet.

Angående dubbelsupinum och aktionsart visar resultaten att de satser som innehåller dubbelsupinum oftast, i 54 % av träffarna, uttrycker avgränsade aktioner. Trots att dubbelsupinum oftast förekommer med avgränsad aktionsart, rör det sig om endast lite mer än hälften av träffarna, vilket innebär att konstruktionen även är ganska vanlig i satser med

oavgränsad aktionsart, i 46 % av materialet. Hypotesen H3 om att dubbelsupinum endast används i satser med avgränsad aktionsart har därför inte bekräftats.

I både avgränsade och oavgränsade satser bestäms aktionsart mestadels av den lexikala betydelsen hos de verb som ingår i konstruktionen, nämligen av de aktionella hjälpverb som förekommer som förstaverb eller av andraverb med en inherent avgränsad eller oavgränsad betydelse. Det finns dock även ett stort antal analyserade exempel i vilka de verb som ingår i dubbelsupinum är neutrala med avseende på aktionsart. I sådana fall avgörs både avgränsad och oavgränsad aktionsart av de andra satsleden, exempelvis subjekt, objekt och olika typer av adverbial, eller av den vidare kontexten. Resultaten tyder följaktligen på att dubbelsupinum inte verkar kunna avgöra satsens aktionsart och modifiera den så att den i alla belägg blir avgränsad, vilket förväntas om dubbelsupinum fungerar som markör för avgränsad aktionsart.

I satser med inherent oavgränsade verb ändrar dubbelsupinum nämligen inte oavgränsad aktionsart till avgränsad, utan dessa verb ger alltid satsen oavgränsad tolkning när de förekommer i dubbelsupinum. De verb som är neutrala angående aktionsart får inte heller avgränsad tolkning i alla träffar med dubbelsupinum, vilket visas av de andra satsleden, som i en del belägg avgör att satsen har oavgränsad aktionsart. Endast satser med inherent avgränsade verb i dubbelsupinum får alltid avgränsad aktionsart och även i sådana fall beror aktionsarten på verbens lexikala betydelse och inte på dubbelsupinum. Eftersom dubbelsupinumskonstruktionen inte bestämmer aktionsarten i satsen och andelen avgränsade och oavgränsade aktioner i materialet är nästan lika hög verkar resultaten inte stödja Westmans (1985, 9) och Språkriktighetsbokens (2005, 322) antagande om att dubbelsupinum fungerar som markör för avgränsad aktionsart. På det sättet skiljer sig dubbelsupinum dessutom från de liknande konstruktionerna dubbelperfekt i tyskan och *passé surcomposé* i franskan, som enligt Carruthers (1994, 176) och Rödel (2011, 137) bland annat har aktionell betydelse och uttrycker avgränsad aktionsart.

Den här korpusundersökningen verkar snarare bekräfta Wiklunds (2021, 256-257) analys av dubbelsupinum som betydelsemässigt identiskt med standardvarianten supinum + infinitiv. Dubbelsupinum är nämligen belagt i alla sammanhang angående de analyserade kategorierna av fakticitet och aktionsart, i vilka även konstruktionen med supinum + infinitiv kan förekomma. Med andra ord är det utifrån resultaten möjligt att dubbelsupinum inte har någon specifik betydelse som skulle skilja det från supinum + infinitiv. Denna analys verkar dessutom stödjas av de få träffar som innehåller båda konstruktionerna och som tyder på att konstruktionerna används på samma sätt beträffande fakticitet och aktionsart.

Det är dock även möjligt att dubbelsupinum har en specifik användning som markör för irrealitet och/eller avgränsad aktionsart i vissa svenska dialekter i vilka det förekommer, medan dess bruk är bredare i vissa andra varieteter, där det mer liknar standardkonstruktionen. En större korpusundersökning är därför nödvändig för att kunna jämföra och dra slutsatser om användningen av dubbelsupinum gentemot supinum + infinitiv.

7 Avslutning

Den här uppsatsen har syftat till att undersöka dubbelsupinums semantiska egenskaper på grundval av antagandena om dess användning i den existerande litteraturen. Resultaten visar att dubbelsupinums användning inte fullständigt överensstämmer med konstruktionens tidigare beskrivningar, som menar att dubbelsupinum kan fungera som markör för irrealitet och avgränsad aktionsart. Korpusdata visar nämligen att dubbelsupinum förekommer i alla typer av propositioner gällande fakticitet, det vill säga faktiska, irreella och neutrala, med flesta förekomster i faktiska propositioner. Det visar sig dessutom att de allra flesta förstaverben är belagda i propositioner av olika slags fakticitet och inte är bundna till antingen faktiska eller irreella kontexter. Dessa resultat tyder följaktligen på att dubbelsupinum inte kan betraktas som uttryck för irreell fakticitet.

Vidare framgår det av resultaten att dubbelsupinum oftare uppträder i satser med avgränsad aktionsart, i drygt hälften av träffarna, men att det även är nästan lika frekvent i oavgränsade aktioner. Det framkommer dessutom att dubbelsupinum inte avgör satsens aktionsart, utan den anges av den lexikala betydelsen hos dubbelsupinums första- och andraverb och av andra satsled. Eftersom dubbelsupinum förekommer med både avgränsade och oavgränsade aktioner i nästan samma utsträckning och det inte bestämmer aktionsarten i satsen, verkar det inte heller vara markör för avgränsad aktionsart.

På grundval av att dubbelsupinum är belagt i alla typer av sammanhang angående fakticitet och aktionsart pekar den här korpusundersökningen däremot på att dubbelsupinum semantiskt sett är synonymt med standardkonstruktionen supinum + infinitiv. Det finns dock fortfarande behov av framtida undersökningar av dubbelsupinum för att få mer definitiva uppgifter om dess användning. Den här studien har till exempel inte tagit hänsyn till de olika svenska dialekter i vilka dubbelsupinum förekommer. Det skulle därför vara intressant att fokusera på användningen av dubbelsupinum i särskilda dialekter för att se om dubbelsupinum möjligtvis har en specifik betydelse som markör av irrealitet eller avgränsad aktionsart hos talare av enskilda dialekter. Andra möjliga användningar av dubbelsupinum skulle också kunna undersökas. Eftersom motsvarande konstruktioner i andra språk enligt litteraturen uppfyller flera funktioner, exempelvis temporala, kan det vara nyttigt att även ta reda på om dubbelsupinum eventuellt har någon annan betydelse som skiljer det från konstruktionen med supinum + infinitiv.

8 Litteraturförteckning

- Ammann, A. (2007). The fate of 'redundant' verbal forms – Double perfect constructions in the languages of Europe. *Language Typology and Universals* 60(3): s. 186-204. doi.org/10.1524/stuf.2007.60.3.186
- Carruthers, J. (1994). The passé surcomposé régional: towards a definition of its function in contemporary spoken French. *Journal of French Language Studies* 4(2): s. 171–190. doi:10.1017/S0959269500002210
- Ivars, A. (2006). Dubbelsupinum i Finland. *Svenska landsmål och svensk folkliv 2006*: s. 17-30.
- Julien, M. (2003). Dobbelsupinum og irreal modus. *Norsk lingvistisk tidsskrift* 21(2): s. 135-161.
- Larsson, I. (2014a). Double supine. *Nordic Atlas of Language Structures (NALS) Journal* 1(1): s. 300-306. doi.org/10.5617/nals.5399
- Larsson, I. (2014b). GET and HAVE + past participle or supine. *Nordic Atlas of Language Structures (NALS) Journal* 1(1): s. 165-181. doi.org/10.5617/nals.5385
- Ljunggren, R. (1934). *Supinum och dubbelsupinum. Syntaktiska studier*. A-B. Lundequistska bokhandeln.
- Nordberg, B. (2001). Om dubbelsupinum – några spridda iakttagelser. I Blomqvist, M. (red.). *Våra språk i tid och rum*. Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur vid Helsingfors universitet, s. 113-122.
- Rödel, M. (2011). New Perspectives on Double Perfect Constructions in German. I Musan, R. & Rathert, M. (red.). *Tense across Languages*. De Gruyter, s. 127-146.
- Språkriktighetsboken*. (2005). Utarbetad av Svenska språknämnden. Norstedts akademiska förlag.
- Teleman, U., Hellberg, S. & Andersson, E. (1999a). *Svenska Akademiens grammatik 1. Inledning. Register*. Norstedts.
- Teleman, U., Hellberg, S. & Andersson, E. (1999b). *Svenska Akademiens grammatik 2. Ord*. Norstedts.

Teleman, U., Hellberg, S. & Andersson, E. (1999c). *Svenska Akademiens grammatik 3. Fraser*. Norstedts.

Teleman, U., Hellberg, S. & Andersson, E. (1999d). *Svenska Akademiens grammatik 4. Satser och meningar*. Norstedts.

Wiklund, A. (2001). Dubbelsupinums eventuella föregångare. I Jönsson, L., Adelswärd, V., Cederberg, A., Pettersson, P. A. & Kelly, C. (red.). *Svenskans beskrivning 24. Förhandlingar vid tjugofjärde sammankomsten för svenskans beskrivning*. Linköpings universitet, s. 305-317.

Wiklund, A. (2007). *The Syntax of Tenselessness: Tense/Mood/Aspect-agreeing infinitivals*. Mouton de Gruyter.

Wiklund, A. (2021). Dubbla verbformer: Efterapare eller betydelseskappare? I Brandtler, J. & Kalm, M. (red.). *Nyanser av grammatik: Gränser, mångfald, fördjupning*. Studentlitteratur, s. 251-261.

Westman, M. (1985). Språkvården i framtidsperspektiv. *Språkvård* 4-1985: s. 3-13.

Förkortningar

ACC akusativ

DEF definit

INF infinitiv

PRS presens

PST dåtid

PTCP particip

SG singularis

SUP supinum

Sammanfattning

Dubbelsupinum i svenskan

Dubbelsupinum är en konstruktion i vilken ett verb i supinum tar ett annat verb i supinum som komplement i stället för ett verb i infinitiv (t.ex. *Jag hade kunnat köpt huset.*). Tidigare forskning har diskuterat om dubbelsupinum har någon annan betydelse än den standardspråkliga konstruktionen med supinum + infinitiv. Medan vissa beskrivningar hävdar att de två konstruktionerna semantiskt sett är likadana, menar andra att dubbelsupinum kan betraktas som markör för irreell fakticitet eller avgränsad aktionsart. Syftet med den här uppsatsen har således varit att bekräfta eller motbevisa dessa antaganden om dubbelsupinums betydelse genom en korpusbaserad undersökning. Sammanlagt har 502 träffar med dubbelsupinum excerperats ur en korpus med texter från sociala medier och analyserats enligt fakticitet och aktionsart. Resultaten visar att dubbelsupinum oftare förekommer i faktiska än irreella propositioner och att de olika förstaverben i dubbelsupinum finns i båda sammanhangen. Dubbelsupinum används i både avgränsade och oavgränsade satser nästan lika frekvent. Dessutom beror aktionsarten inte på dubbelsupinum, utan på andra satsled och den inherenta betydelsen hos de verb som ingår i dubbelsupinum. Resultaten stödjer därför inte analysen av dubbelsupinum som uttryck för irrealitet och avgränsad aktionsart, utan de talar för tesen om att dubbelsupinum och supinum + infinitiv har samma betydelse.

Nyckelord: dubbelsupinum, svenska, irreell fakticitet, avgränsad aktionsart

Sažetak

Dvostruki supin u švedskom

Dvostruki supin je konstrukcija u švedskom u kojoj glagol u supinu kao svoju dopunu uzima drugi glagol u supinu umjesto u infinitivu, primjerice:

Jag hade kunnat köpt huset.
ja imati.PST moći.SUP kupiti.SUP kuća.DEF
'Mogao sam kupiti kuću.'

U prethodnim se istraživanjima raspravljalo o tome razlikuje li se dvostruki supin značenjski od standardne konstrukcije supin + infinitiv. Dok neki opisi tvrde da su te dvije konstrukcije semantički iste, drugi navode da se dvostruki supin može smatrati markerom nefektivnosti ili teličnosti. Cilj je ovog rada stoga potvrditi ili opovrgnuti ove pretpostavke o značenju dvostrukog supina na temelju korpusnog istraživanja. Ukupno je 502 primjera dvostrukog supina izdvojeno iz korpusa tekstova s društvenih mreža i analizirano prema faktivnosti i teličnosti. Rezultati pokazuju da se dvostruki supin češće javlja u faktivnim nego nefaktivnim propozicijama i da su različiti prvi glagoli u dvostrukom supinu potvrđeni u oba konteksta. Dvostruki supin gotovo se jednako često koristi u teličnim i ateličnim rečenicama. Nadalje, teličnost u primjerima ovisi o inherentnom značenju glagola i drugim rečeničnim dijelovima, a ne o dvostrukom supinu. Rezultati, stoga, ne potvrđuju analizu dvostrukog supina kao pokazatelja nefektivnosti i teličnosti, već idu u prilog tezi da dvostruki supin i supin + infinitiv imaju isto značenje.

Ključne riječi: dvostruki supin, švedski, nefektivnost, teličnost

Abstract

Double supine in Swedish

Double supine is a construction in Swedish in which a verb in the supine form takes another verb in the supine form, rather than in infinitive, as its complement. One example is the following:

Jag hade kunnat köpt huset.
I have.PST can.SUP buy.SUP house.DEF
'I could have bought the house.'

Previous research has discussed whether the double supine has a different meaning than the standard construction with supine + infinitive. While some studies claim that the two constructions are semantically the same, others state that the double supine can be regarded as a marker of counterfactuality or telicity. The aim of this thesis has thus been to confirm or disprove these assumptions about the meaning of the double supine with a corpus-based study. In total, 502 examples with the double supine have been extracted from a corpus of texts from social media and analysed with regard to factuality and telicity. The results show that the double supine occurs more often in factual than counterfactual propositions and that the different first verbs in the double supine are found in both contexts. The double supine is almost equally used in both telic and atelic clauses. Furthermore, telicity depends on the inherent meaning of the verbs found in the double supine construction and other clause elements rather than on the double supine. Therefore, the results do not support the analysis of the double supine as a marker of counterfactuality and telicity, but as having the same meaning as the construction with supine + infinitive.

Keywords: double supine, Swedish, counterfactuality, telicity